

6. Дерій В. А. Витрати і доходи підприємств в системі обліку та контролю : [монографія] / В. А. Дерій // Тернопіль. – ТНЕУ, «Економічна думка». – 2009. – 272 с.
7. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет / К. Друри ; [пер. с англ. под ред. С. А. Табалиновой]. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1994. – 557 с.
8. Ковтун С. Управління затратами / С. Ковтун, Н. Ткачук, С. Савлук. – Х. : Фактор. – 2007. – 272 с.
9. Ростовська Г. В. Витрати: економічна сутність та напрямки дослідження / Г. В. Ростовська // Вісник Донецького нац. екон. ун-ту, Серія В : Економіка і право. – 2009. – Вип. 2. – С. 268–273.
10. Складенко В. К. В чем разница между затратами, расходами, издержками [Электронный ресурс] / В. К. Складенко. – Режим доступа : http://www.elitarium.ru/2007/10/30/zatraty_raskhody_izderzhki.html
11. Скрипник М. І. Розвиток бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю витрат та калькулювання собівартості продукції : [монографія] / М. І. Скрипник. – Житомир. – 2011. – 732 с.
12. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський облік на підприємствах України з різними формами власності : [навч. посіб.] / Н. М. Ткаченко. – 4-те вид. – К. : А.С.К. – 2003. – 784 с.
13. Хендриксен Э. С. Теория бухгалтерського учета / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда. ; [пер. И. А. Смирнова] ; ред. Я. В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 574 с.
14. Хонгрэн Ч. Управленческий учет / Ч. Хонгрэн, Дж. Фостер, Ш. Датар ; [пер. с англ.]. – 10-е изд. – СПб. : Питер. 2005. – 1008 с.
15. Шим Джей К., Сигел Джоел Г. Методы управления стоимостью и анализа затрат / К. Джейм Шим, Г. Джоел Сигел ; [пер. с англ. А. П. Калюжный]. – М. : – Издательский дом «Филины». – 1996. – 344 с.
16. Энтони Р. Учет: ситуации и примеры / Р. Энтони, Д. Рис ; [пер. Е. И. Ткач и др.]; ред. А.М. Петрачков. – М.: Финансы и статистика.– 1996.– 560 с.

УДК 657.4:004

Муравський В.В.,

к.е.н., старший викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

Муравський В.В.,

викладач кафедри економічної кібернетики і інформатики,
Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНА ВАРІАТИВНІСТЬ КОМП'ЮТЕРНО- КОМУНІКАЦІЙНОЇ ФОРМИ ОБЛІКУ

Вже достатньо давно увага науковців та практиків акцентується на визначальному місці комп'ютерної техніки в організації обліку. І, незважаючи

на прискорені темпи науково-технічного прогресу в останні роки, рівень наукової думки щодо автоматизації обліку знаходиться на невисокому рівні перенесення обчислювальної техніки зі складу допоміжного засобу бухгалтера в основний чинник організації облікових робіт. У деяких сучасних наукових працях ще досі присутнє обґрунтування організаційних положень, актуальних для механізації обліку 80-х – 90-х років минулого століття. Поза увагою залишаються інформаційні комунікації, які є визначальним чинником організації праці в умовах глобального інформаційного суспільства. Багато науковців розглядають варіативні можливості в організації автоматизованого обліку без врахувань особливостей комп'ютерно-комунікаційної форми обліку.

Традиційно виділяють три організаційні варіанти в залежності від необхідності адаптувати програмний продукт відповідно до потреб системи обліку та управління [1, с. 194]. Вибір стандартного (використання програми без змін), змішаного (доопрацювання програмного продукту до особливостей обліку) чи індивідуального (розробка комп'ютерної програми під замовлення) підходу характеризується поступовим зростанням витрат на автоматизацію обліку та відповідним підвищенням рівня адаптивності до умов діяльності конкретного підприємства.

Проте така диференціація є епізодичною та поверхневою, оскільки не враховує усіх складових організації управління підприємством і не дає змоги розкрити організаційні особливості впровадження комп'ютерно-комунікаційної форми обліку.

Зокрема, стандартний варіант організації обліку таким може називатися досить умовно, зважаючи на необхідність перманентних коригувань унаслідок зміни господарських умов діяльності, нормативного законодавства, виникнення в діяльності підприємства нових об'єктів обліку тощо.

Організація автоматизованого обліку не обмежується лише придбанням програмного продукту, а потребує його постійної підтримки в актуальному стані. Всі зміни в програмі в умовах комп'ютерно-комунікаційної форми обліку виконуються дистанційно без необхідності відвідування підприємства.

Змішаний організаційний спосіб може реалізовуватися через зміну типової конфігурації програми шляхом коригування робочого плану рахунків підприємства, або шляхом збільшення структурованості та наповненості інформаційних довідників при незмінній конфігурації [2, с. 348]. Суттєві зміни в алгоритмі програми за першим варіантом змішаного методу автоматизації призводять до максимального адаптивного врахування умов діяльності підприємства, проте є також причиною неможливості подальшого автоматичного оновлення виробником. Тобто програмний продукт стає настільки унікальним, що не може самостійно оновлюватися і може відноситися до індивідуальних організаційних рішень.

За критерієм комплексності організації обліку доцільно виділяти автоматизацію хаотичну, за ділянками, за напрямками, загальну, як складову автоматизованої системи управління [3]. Хаотична автоматизація передбачає встановлення декількох різних програмних продуктів для обробки вибіркового масиву облікової інформації, що не дозволяє налагодити передачу облікової

інформації про факти господарської діяльності з місця їх документування, інвентаризаційної перевірки в бухгалтерію для подальшої обробки. Відсутні також можливості автоматизованого узагальнення інформації з метою формування звітних показників.

Схожа ситуація має місце і з організацією автоматизованого обліку за ділянками (необоротних активів, дебіторської заборгованості, заробітної плати) та напрямками (постачання, виробництво, збут, інвестиції), які лише епізодично охоплюють діяльність підприємства. Хоча такі підходи до організації обліку передбачають попереднє моделювання бізнес-процесів підприємства з метою підвищення їх ефективності, проте не сприяють реалізації комунікативних зв'язків для формування узагальнених показників в автоматизованому режимі. Через неефективність комунікацій в часткових організаційних підходах відсутня можливість оперативного формування управлінської звітності, що загрожує економічній безпеці підприємства.

Тому, лише загальна автоматизація на основі комп'ютерно-комунікаційної форми обліку може відповідати сучасним вимогам оперативності, повноти, достовірності, економічності та невисокої трудомісткості обробки інформації. Проте ефективною така система обліку може бути лише за умов організації належних комунікаційних зв'язків з системою управління.

Якщо через організаційні чи технічні можливості реалізувати комунікації неможливо, то варто вибрати інших підхід. Оскільки функціонування обліку без автоматизованого обміну інформацією з управлінням може перетворитися на самотету, що спричинить деградаційні тенденції, то високоефективним буде вибір способу організації обліку – «обліку як складової частини автоматизації управління».

Отже, для налагодження ефективних комунікацій між системи обліку та управління необхідне комплексне застосування сучасних комп'ютерно-комунікаційних технологій в усіх сферах функціонування підприємства.

Література:

1. Сава А.П. Проблеми і перспективи застосування облікових комп'ютерних технологій в управлінні аграрними підприємствами / А.П. Сава. – Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки». – Облік., аналіз і аудит. – № 3. – С.193-198.
2. Писарчук О.В. Вдосконалення методичних підходів до автоматизації обліку з урахуванням специфіки підприємства / О.В. Писарчук, В.С. Уварова. – Вісник економіки і промисловості. – №29. – 2010. – С.348-350.
3. Шипунова О.В. Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи / О.В. Шипунова, Ю.В. Єльнікова. – Режим доступу: dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/5908.